

מסורת הש"ס

(א) וַיַּעַר רֹשֵׁי רוֹת וְעֵצִים, (ב) וַלְקַטְן מַחֲ: (ג) וַיִּסַּח, (ד) וַיִּטְעַן סֵה: (ה) וַיִּשְׁכַּח קֶהֱ: (ו) וַעֲבִי־אִימָהּ בָּרַב בֵּר בֵּר חֲנָה: (ז) וַיָּגִי הַעֲרֹן הָרוּמִיז פִּי עַד וְכֵן הָיָה בַּיָּדָתָם רֹשֵׁי״ בַּסֵּה־דֶרֶךְ לֵט. דִּי־הָרוּמִיז עִי־שׁ וְעִי״ מוֹס־שֵׁם וְמוֹס־לְעֵיל מ. דִּי־הָאִיפֵלָא וְמוֹס־יִטְעִין וַי. דִּי־הָרוּמִיז וּכְפִיּוּס־הַסֵּבִי־סֵה הַסֵּה, (ח) סֵה־סוּסִיָּא, (ט) סֵה־שִׁכְטוּ וַיִּשׁׁלָן.

תורה אור השלם

1 ברושים משגיר בנו לך את כל לחמים ארז מלבנון לקחו לעשות חרן עליך: יחזקאל כו ה

2 שש ברקוקה ממצרים יהיה מפרשך לדיות לך לנס תבלת וארגנו מאי אלישה יהיה הכסף: יחזקאל כו ז
3 ותלון תשברנה עד אשר יגדלו תלון תענה לבלתי יהיו לאיש אל בנתי בי מר לי מאד מקם בי יצאה בי יד יי: רות א יג
4 אלונים מבין עטו משוטיך קרשר עשו שן בת אפרים מאי בתים: יחזקאל כו ח

5 וחרדו מאניותיהם כל תפשי מישו מלחים כל חבלי הקם אל הארץ יחזקאל כו ט
6 נשבע אדני יי בקדשו כי הדג ימים באים עליכם ונשא אתכם בצנות ואחריתכן בסירות דוגה: עפוס ד ב
7 והאזינו לא תיראו גאים יי אם מפני לא תחילו אשר שמתיו חול גבול לים חק עולם ולא יעברנהו ותרעשהו ולא יוכלו וקמו גליו ולא יעברנהו: ירמיהו ה כב

הנחות הב"ח

(א) גמ' דנמי אנה ונחריה ח"ל: (ב) שם פוק חזי שנורמא דמריך דאפי' מלא מוטא דהלא לית דעבי: (ג) רשב"ם ד"ה כל מופשי וכו' עיקר הילוך הספינה: (ד) ד"ה אמר רבה וכו' שמוני חול גבול לים חק עולם ולא יעברנהו ותרעשהו ולא יוכלו וקמו יכל ליה השד שדיה דן צימור:

מוסף רש"י

רבי נתן בבבליה. שגא מנבל דלחמין דביב [ולקטן קלא]. והעמוז פני צנתן הנבלי [גיטין סה.]. ביציאתא. ספיטת קטנת וקרות מלמטה עד מחזו של ספין שקורין קייטטי"א (שבת א.א.).

מוסף תוספות

א. שאפי' סחורות שבה הם מכורין אם אמר היא וכל מה שבתוכה. ריעי"א.

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא

עג.

וּלְיָמָא מַחְלוּקַם ר"ש וּרְבֵנּוּ. והיה משמע לן דר"ש לדבריהם דרבנן קאמר להו כדאמרן לעיל [עג:] דאי ממתני' הוה אמינא דצחרזו ושקמה מודי להו כדקמני צהדיא [ולעיל עג.] אלא חרזו המורכב כו' משמע דצחרזו וסדן מודי להו ר"ש לרבנן:
הא **קמ"ל כו'.** הא עדיפא לאשמועינן דההיא דר"ש ממילא שמעינן ליה דלדבריהם דרבנן קאמר להו כדדייקינן מצרייתא לעיל:
הדרן **עלך המוכר את הבית**

המוכר את הספינה. סתם:
סורן וגם ועוגין וכל המנהיגין. צגמ' מיפרשי:
עזדים. שיש לו לצעל הספינה להנהיגה ולשמור פרקמטיא

וליאמא מחלוקת רבי שמעון ורבנן הא קמ"ל

דרבי מנחם בר' יוסי בר' שמעון סבירא ליה:

הדרן עלך המוכר את הבית

המוכר את הספינה *מכר את התורן ואת

הגם ואת העוגין ואת כל המנהיגין

אותה אבל לא מכר לא את העבדים ולא את

המרצופין ולא את האנתיקי ובזמן שאמר לו

היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין:
גב' תורן איסקריא וכן הוא אומר **י**ארו מלבנון לקחו לעשות תורן עליך:
גם אדרא וכן הוא אומר **ש**ש ברקמה ממצרים היה מפרשך להיות לך לנס:
עוגין תני רבי חייא אלו עוגינין שלה וכן הוא אומר **ה**להן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן **ה**תענהה לבלתי היות לאישי:
מנהיגין א"ר אבא אלו המשוטין שלה וכן הוא אומר **י**אלונים מבשן עשו משוטיך ואבע"א מהכא **ו**יורדו מאניותיהם כל תופשי משוט ת"ר המוכר את

הספינה מכר את האיסקלה ואת בור המים שבתוכה **ז**רבי נתן אומר המוכר את הספינה מכר את הביצית סומכום אומר **ז**המוכר את הספינה מכר את הדוגית אמר רבא ביצית היינו דוגית **ז**רבי נתן בבבליה הוה קארי לה בוצית כדאמרי אינשי **ז**ביציאתא דמיאשן סומכום דבר ארץ ישראל קארי לה דוגית כדכתיב **ו**אחרייתכן בסירות דוגה:
אמר רבה אשתעו לי נחותי ימא האי גלא דמטבע לספינה מיתחזי כי צוציתא דנורא חיזורתא ברישא ומחינן ליה באלוותא דחקיק עליה אחיה אשר אחיה יה ה' צבאות אמן אמן סלה גיניח אמר רבה אשתעו לי נחותי ימא בין גלא לגלא תלת מאה פרסי ורומא דגלא תלת מאה פרסי זימנא חדא הוה אזלינן באורחא ודלינן גלא עד דחזינן בי מרבעתיה דכוכבא זומא והויא לי כמבזר ארבעין גריוי בורא דחרדלא ואי דלינן שפי הוה מקלינן מהבליה ורמי לה גלא קלא לחברתה חבירתי שבקת מידי בעלמא דלא שטפתיה דניתי אנא **ה** ונאבדיה א"ל פוק חזי גבורתא דמריך **ו** מלא חומא חלא ולא עברי שנאמר **ה**האותי לא תיראו נאם ה' אם מפני לא תחילו אשר שמתיו חול גבול לים חוק עולם ולא יעברנהו אמר **ו**רבה לדידי חזי לי "הורמין בר לילית כי קא רהיט אקופיא דשורא דמחזוא ורהיט פרשא כי רכיב **ו** חיותא מתתאיה ולא יכיל ליה זמנא חדא הוה מסרגאן ליה תרתי כודנייתי וקיימן אתרי

דכל המנהיגין דמתני' אחא לרבייננהו:
כל סופשי משוט. אלמא עיקר **ו** הספינה על ידי שתופסין משוטות דסד"א חצלים המושכין הספינה ליהוו עיקר מנהיגין אכל משוטות לא מיזדני קמ"ל:
אסכלא. כגש של הספינה שעולין בו ולשון יון הוא וכן פר"ח ורב האי:
בור המים שצמוכה. נותנין בו מים המתוקין לפי שמי הים מלוחין:
ציזים ודוגים. היינו ספינה קטנה שקושרין לספינה גדולה וכשרוצין לעלות ליצבה נכנסין צאומה קטנה מהגדולה אינה יכולה להתקרב אל שפה הים מפני עומקה.
קוקיי"ט צלע"ז ויש לעזים צוז"א קרזו ללשון העברי:
ציזיפא דמישן. מישן נהר קטן ואין מהלכין בו אלא בספינות קטנות וצמם שבת אמרי' צפ' הזרק (דף קא.) הני ציזייתא דמישן כו':
רבי נתן מצבל עלה:
דוגים. על שם שצדין צה דגים דקלה היא על פני המים:
ואחריסכן צסירוס דוגה. בספינות קטנות כקדרות הקרויות דוגה וקלים על פני מים יוליכו אתכם מהרה בגלות:
אמר רבה אשסעו לי כו'. כל הני עובדי דקא חשיב משום מה רצו מעשיך ה' **י** ומנהן להודיע מתן שכן של צדיקים לעמיד לצא או לפרש מקרואות האמורים בספר איוב המדברים בעופות גדולים ובהמות ודגים גדולים שכל שיחת תלמידי חכמים צריכה תלמוד [וסכה כא:] **דמעצע.** שרופה לטבוע:
איס ליה צרישא.

שהולך לפניה:
זאזיפא דנורא חיורשא. אש לצנה ומלאך מזיק הוא:
אלווסא. מקלות כמו לא צלה ולא צרומח צמסכת שבת (דף סג.):
אמן אמן סלה גרסינן:
וניית. מזעפיו:
צין גלא לגלא תלשא מאה פרסי. ומשום דאמר צמנוך ורמא ליה גלא קלא לחצריה איצטריך לאשמועינן דמשלש מאות פרסי **ו** שמעין קולות לחצירו:
דלינן גלא. יומר משיעור גצרה השליכנו למעלה עד לרקיע.
אי נמי הצלא דרקיע נפיש עד מהלך קרזו לחמש מאות שנה שיש מן הרקיע עד לארץ:
מרצעסיה. **ט** שכיני:
דכוצא זוטא. כוכב קטן צבקטנים:
ציורא. בית זרע ארבעים כור של חרדל דנפיש משל שאר זרעים:
מקלינן מהצליה. נשרפים מחוס כוכב:
ורמא ליה גלא. נתן קולו כלומר צעק כדוגמת תהום אל תהום קורא [מהליס מצ.].
ושמא מלאכים הממונים עליהם הם:
צנקם מידי צעלמא כו'. מפני שהציה כל כך היה סבזר שיצא חזק לשפת הים ושתף את העולם:
ונחרציה. מפני עון הדור:
א"ל גלא לחצריה:
פוק חזי גצורשא דמרך כו'. כלומר אין **ו** לי רשות לצאת:
צמלא חוטא חלא. מלא רוצח חוט איני יכול לצאת מן החול:
שנאמר האוסי וגו'. גמרא קאמר ליה:
הורמין צנו"ן גרסי' כך שמעתי מאבא מרי. ואני שמעתי הורמין צו"יין עד כדאמרי' צנסהדרינן (דף לט.) מפלגא דמתא דהורמין:
אקופי דשורא. על שיני החומה.
והאי עובדא להודיע דקדומי של הקצ"ה שמרחם על צרייתיו ואינו נותן רשות לאלו להזיקן וגם שלא לצאת צדקך יחיד:
והיט פרשא. לפי תומו:
ולא יכיל ליה. **ו** שהיה השד כך ציומר ומיהו הפרש לא היה מתכוין לכך:
פריגן. שהיה אוחץ וסרגא נמוינן על הפדרות:

גרמה לו לכל שפנימי לו כי זה החיצון היה שוטף כל העולם:
אמר ליה החיצון תא חזי גבורתא. כאומר אל תחשוב בדעתך שאוכל אני להגביה עצמי כלום ויתר משיעורי שאפי' כמלא חוט השערה איני שלי חרץ מתחומי:
הורמין בר ליליתא. אותו שד:
אקופיא דשורא. על שיני החומה:
ולא יכיל. פרשא למימטייה לההוא שד:
מסרגאן ליה. שמו לו שני אכפין על שתי פדרות:
שלי חרץ מתחומי:
הורמין בר ליליתא.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פכ"ז מהל' מכירה הל' א ספג עשין עב טוש"ט ח"מ פ' רכ סעף א:

לעזי רש"י

מש"ט. תורן.

וייל"א. מפרש.

אנקר"ש [אנקרי"ש].

עוגים.

ריימ"א [ריימי"ש].

משוטים.

קוקיי"ט [קוקי"ט].

דוגית.

בוצ"א. סוג של ספינה.

רבינו גרשום

ונימא באנו למחלוקת ר"ש ורבנן. במתני' ודראוקימי' לפלוגתיהו לעיל. משיה נקטן דר' מנחם בר' יוסי ורבנן דהא קמ"ל דר' מנחם בר' יוסי כר"ש ט"ל:

הדרן עלך המוכר את הבית

המוכר את הספינה:

איסקריא. זהו משוט:
גס אדרא. אותו בגד שחולין בראש התורן לחולין לפלוגתיהו לעיל.
משיה קיטן דר' מנחם בר' יוסי ורבנן דהא קמ"ל דר' מנחם בר' יוסי כר"ש ט"ל:

המוכר את הספינה שלא חזו ולאן ולכאן הלהן תענהה. אמרה להן וכי תעכברו עצמכן מלהנשא לבלעל:
אלו המשוטות. שלועזין ריימ"ש:
משוט. משוטטטין הספינה לכאן ולכאן:
האיסקלה. היינו הספינה שמתקנין בספינה כדי לשלל עליו צרכיהן. ואי דאמרי סולם שוורדין בור מן הספינה:
ותא בור המים. שמתקנין שם בספינה כענין בור ומשטין שם מים מתוקין לשתות:
ותא הדוגית. היינו ספינה קטנה ומנהיגין אותה לספינה הגדולה וכשרוצין לצאת ליבשה הולכין ובאין באותו ביצית. והיינו ביציאת דמישן. נהרא הוא ששמו מישן וקטן הוא ואין יכולין לכזב בנהר כי אם בחגי בוצייתא:
ואחריתכן בסירות דוגה.

סוף הנביא אמר לישראל כוף שיליכיו אתכם בשבי באותן ספינות קטנות:
גלא. גל של ים:
כי צוציתא דנורא חיזורתא. כמו ציצית הראש:
אלוותא. מקלות:
עד דחזינן לבי מרבעתא דכוכבא. שהיינו רואין בית רביצת הכוכב ויהי מקומו כשיעור שיכולין לזרוע בו מ' מדות של חרדל:
ואי דליין טפי. האי גלא הוי מקלינן מהבילא דההוא כוכב. וגו"ם תמ"ה

המורי"ה ומהה הולכת הבלא דכוכבא. דמכריז קים לן כמה מהלך אדם בינוני ביום "פרסאות נמצא מהלך תלת מאה פרסי דהיינו מהלך לי יום וקתינא הכא ואי דלינן טפי כלומר מיעוט ויתר נמצא דהאי הבלא מהלך חמש מאות שנה פחות לי יום שיעור תלת מאה פרסי דדלי הני לעיל דהא מן הארץ ועד לרקיע מהלך חמש מאות שנה אבל בין ארעא לעובא ליכא אלא תלת פרסי:
שבקת מידי בעלמא דלא אחריבת. לפי שראה אותו מגביה כל כך

רשאי לעבור חרץ מן החול